

POLITIKA ZA SPRJEČAVANJE SUKOPA INTERESA I SUKOPA OBVEZA

Sveučilište u Zagrebu (u daljnjem tekstu Sveučilište) svojim djelovanjem nastoji doprinijeti napretku i održivom razvoju hrvatskog društva kroz svoju nastavnu, istraživačku i stručnu aktivnost, razvijajući i primjenjujući nove ideje i tehnologije. Cilj je Sveučilišta što više uključiti svoje djelatnike u društveni život i povezati se s tržištem kako bi se istraživanja i druge aktivnosti koje provodi promovirala u različitim područjima javnog života i praktično primijenila kroz razne oblike savjetovanja i izgradnje tehnologija. Sudjelovanje velikog broja nastavnika i istraživača u takvim aktivnostima doprinosi ispunjenju društvene misije i zadaće Sveučilišta, a time i njegovoj uspješnosti i ugledu u zemlji i svijetu.

Aktivnosti i interesi zaposlenika u njihovom djelovanju izvan Sveučilišta u pravilu su u skladu s njihovim položajem i nastavnim, znanstvenim i drugim akademskim obvezama, no ipak treba voditi računa o tome da ponekad oni mogu biti u sukobu s odgovornostima i zadaćama zaposlenika na Sveučilištu i njegovim sastavnicama kao i s temeljnim zadaćama samog Sveučilišta. Izvanjski interesi i obveze mogu utjecati na nepristranost prilikom odlučivanja, ili usmjeriti energiju i kreativnost zaposlenika Sveučilišta i njegovih sastavnica izvan Sveučilišta te tako ometati ili ozbiljno narušiti odvijanje nastavnih, znanstvenih i drugih akademskih aktivnosti na Sveučilištu. Ponekad je teško razgraničiti odgovornosti zaposlenika prema Sveučilištu od odgovornosti prema vanjskoj organizaciji za koju zaposlenik provodi neku aktivnost. Sve to otvara prostor za pojavu profesionalnih sukoba koji se očituju u dva aspekta: kao sukob interesa i kao sukob obveza.

Do sukoba interesa dolazi kada član Sveučilišta ima izvanjski ekonomski ili drugi osobni interes koji negativno utječe ili bi mogao negativno utjecati na njegovo obavljanje sveučilišnih aktivnosti. Sukob interesa može nastati kao posljedica djelovanja pojedinca izvan Sveučilišta. Može biti osobne ili poslovne naravi, ovisno o tome kakvu korist zaposlenik crpi iz takvog ponašanja. O koristi koja je osobne naravi, radit će se npr. kad se prilikom donošenja neke odluke nekoj osobi očito daje prednost ili se je očito oštećuje zbog osobne privrženosti ili neprijateljstva - neovisno o kriterijima koji su mjerodavni za donošenje takve odluke. Poseban oblik osobnog sukoba interesa predstavlja slučaj nepotizma, što je predmet posebne politike i normativnog uređenja. Poslovni sukob interesa nastaje u slučajevima kada zaposlenik djeluje na Sveučilištu pod utjecajem vlastitog imovinskog interesa na način da dovodi u pitanje svoju nepristranost, lojalnost i interes Sveučilišta. Čak i kad zapravo nema sukoba interesa, drugim članovima Sveučilišta (npr. studentima, drugim zaposlenicima) ili široj javnosti može se kao nepristranim promatračima razumno činiti da on postoji. I takve prividne sukobe interesa treba prepoznati i na odgovarajući način razriješiti, jer i oni mogu ozbiljno narušavati kako ugled i vjerodostojnost Sveučilišta i njegovih članova, tako i nutrašnje odnose članova sveučilišne zajednice.

Do sukoba obveza dolazi kad obveza zaposlenika Sveučilišta vezano na neku njegovu izvanjsku aktivnost negativno utječe na sposobnost tog zaposlenika da ispuni svoje obveze na Sveučilištu. Postojanje takvog sukoba obično je relativno lako uočiti i prepoznati, jer zbog njega zaposlenik Sveučilišta u svoje sveučilišne aktivnosti ulaže uočljivo manje vremena, pažnje i truda. Pritom je ključno shvatiti da obveze prema Sveučilištu nisu ispunjene samo urednim ispunjavanjem nastavnih obveza, već zaposlenik Sveučilišta mora biti dostupan studentima i izvan nastave, sudjelovati u radu odbora i povjerenstava Sveučilišta i sastavnica te drugim sveučilišnim aktivnostima, djelovati kao mentor u preddiplomskim, diplomskim i doktorskim studijima, te iznad svega trajno i uspješno obavljati znanstvena ili umjetnička istraživanja. Svaka vrsta odnosa s izvanjskim organizacijama, zbog koje zaposlenik Sveučilišta ne može ispuniti svoje sveučilišne obveze ili mora duže izbjivati sa Sveučilišta predstavlja nedopustiv sukob obveza i mora se izbjeći.

Profesionalni sukobi neizbježna su posljedica kompleksnih društvenih odnosa i umreženosti te su stoga uobičajena pojava koja sama po sebi ne mora predstavljati prekršaj niti biti znak da je netko pogrešno postupio. Međutim, kad dođe do profesionalnog sukoba, mora ga se na vrijeme uočiti i prepoznati. Dužnost je zaposlenika Sveučilišta u svom djelovanju postupati s pažnjom usmjerenom na mogućnost postojanja profesionalnog sukoba. Ako uoče takvu mogućnost, zaposlenici trebaju sami poduzeti mjere da se takav sukob izbjegne, a ako to nije moguće o sukobu trebaju obavijestiti nadležnu osobu ili tijelo kako bi se sukob uklonio, umanjio ili na drugi primjeren način nadzirao i regulirao pri čemu treba uzimati u obzir da uzroci, intenzitet i posljedice profesionalnih sukoba mogu biti različiti, pa se različitim vrstama sukoba ne može pristupiti na jednaki način.

Uočavanje, sprječavanje i kontrola tih situacija je na korist svih članova akademske zajednice te Sveučilišta kao institucije zbog toga jer jamči održavanje integriteta, transparentnosti i povjerenja javnosti u Sveučilište kao javnu ustanovu. Uzimajući sve to u obzir Sveučilište u sprječavanju profesionalnih sukoba jasno ističe svoju čvrstu privrženost sljedećim temeljnim načelima:

1. Glavna profesionalna obaveza zaposlenika Sveučilišta i njegovih sastavnica jest obaveza prema Sveučilištu odnosno sastavnici i njihovoj misiji stvaranja, širenja i čuvanja novog znanja.
2. Vanjske aktivnosti, kao i odgovarajući ekonomski ili drugi osobni interesi ne smiju utjecati na nepristranost prilikom odlučivanja niti ometati člana akademske zajednice u ispunjavanju njegovih temeljnih dužnosti na Sveučilištu, dovoditi u pitanje integritet ili izravno ugrožavati odvijanje nastave, znanosti i ostalih akademskih aktivnosti na Sveučilištu ili ugroziti dobrobit studenata i drugih zaposlenika Sveučilišta.

Ovom politikom uspostavlja se okvir za prepoznavanje, izbjegavanje i nadgledanje mogućih sukoba obveza i sukoba interesa koji će se detaljnije razraditi u odgovarajućim aktima Sveučilišta i njegovih sastavnica. Kako bi izbjeglo sukobe obveza te potencijalne, stvarne i prividne sukobe interesa te omogućilo njihovo pravovremeno razrješavanje Sveučilište će uz odgovarajuće pravne akte, propisati obrazac za prijavu aktivnosti, ustrojiti registar aktivnosti djelatnika Sveučilišta te jasno definirati ovlasti i postupke nadležnih sveučilišnih tijela i tijela sveučilišnih sastavnica, vezane uz problematiku profesionalnih sukoba.

S ovom politikom te pravnim aktima donesenim za njezino ostvarenje upoznat će se sve sastavnice Sveučilišta i svi zaposlenici, a posebno osobe koje imaju aktivnu ulogu u provođenju izvještavanja i nadzora nad profesionalnim sukobima. Sveučilište će po potrebi objaviti svoja stajališta o pojedinim pitanjima koja se jave u praksi, odnosno koja budu postavljena od strane zaposlenika ili studenata. Sveučilište će u tom smislu omogućiti zaposlenicima i studentima da jednostavno postave pitanja glede nejasnoća i u primjerenom roku dobiju jasan odgovor.